

Sobre la mili, l'objecció i l'insubmissió

Parlar del servei militar és, ara per ara, un tema espinós entre els joves. Davant l'obligació que imposa l'estat espanyol de fer el servei militar, els joves es divideixen entre els que decideixen fer la mili, els que trien l'objecció -per motius de consciència o bé de conveniència- i els que prenen la dura decisió de fer-se insubmisos.

Al rera fons d'aquesta decisió hi tres temes que aixequen polseguera: objecció de consciència davant del servei militar obligatori. Exercits davant no exercits. I Catalunya davant l'estat espanyol. Hi ha qui no vol fer el servei militar perquè no creu que deu res a l'estat, hi ha qui és un pacifista i finalment hi ha qui diu que no vol petonejar la bandera espanyola.

No tinc la intenció d'entrar en la discussió sobre la independència de Catalunya, aquest és un tema que mereix per ell mateix un munt d'articles, perquè no es pot parlar d'independència a la lleugera, sense adonar-se que avui en dia el 50% del "ciutadans de Catalunya" són nascuts a fora de Catalunya, o bé són fills o nets d'emigrants i que qualsevol canvi ha de procurar no trencar el bon clima de convivència que hi ha actualment entre tots els catalans i sinó sols s'ha de mirar que ha passat a Bòsnia, Georgia o Afganistan.

Tampoc vull caure en la temptació de parlar a la lleugera sobre la necessitat o no dels exèrcits; els darrers casos dramàtics de Somalia, Ruanda, Burundi i Bòsnia, per a citar només els que tenen més premsa, es poden interpretar molt subjectivament: uns diuen que és una ingenuïtat parlar d'un món sense guerres i que els exèrcits poden servir també en accions humanitàries. Altres diuen que casos com la Guerra del Golf només beneficien al mercat de les armes que mou bilions cada any i als grans interessos de les potències mundials.

El que si m'interessa és discutir sobre l'obligació que tenen tots els joves de fer el servei militar i què succeeix quan un jove no hi està d'acord? Doncs, no té cap més remei de passar per la pedra i fer el servei militar durant 9 mesos o bé triar l'objecció de consciència durant 13 mesos.

D'entrada aquest dilema és injust: als joves se'ls obliga a triar entre dues opcions, cap de les quals hi estan d'acord. Els que no accepten cap de les dues opcions "legals" i es declaren

insubmisos passen pel mal tràngol de ser cridats a judici amb possibilitat de ser condemnats a la presó durant un any. Així joves que no han fet mai cap mal, ni són perill per a la societat es poden veure obligats a perdre la seva llibertat. Els jutges mateixos no acaben d'entendre això i davant la vaguetat de les lleis cauen en contradiccions, de manera que segons el magistrat poden acabar a la presó o bé tornar cap a casa. Hi ha que justifica aquesta obligació com un servei que devem a l'estat i apel·len a la solidaritat, sense adonar-se que precisament els objectors i insubmisos són persones que destaquen per col·laborar voluntàriament en associacions, ONGs, etc.

Els joves que no volen passar pel "tubo" tenen dues opcions: la moderada, fer la prestació social substitutòria (PSS), la radical, declarar-se insubmís. Tots dos grups de joves estan en el mateix sac, encara que els insubmisos critiquin una i una altre vegada la PSS perquè és mantenir la idea de que es deu quelcom a l'Estat, fent tasques "socials" que prenen llocs de treball i exploten als objectors. I tenen raó, encara que no totes les associacions exploten als objectors, ni treuen llocs de treball, i a més són molts els joves que volen fer la PSS i exigeixen que les entitats ofereixin places de prestacionistas. Però, encara que la prestació social substitutòria no sigui una bona solució, si que és la menys dolenta, per al jove, és clar.

Donat que els que manen no prenen cap decisió sobre el tema, els joves han forçar als governants amb dos fronts de pressió. Els insubmisos, per una banda, que dia a dia són més i que tenen ressò a la premsa. I per altra banda, els objectors: el nombre d'objectors creix molt de presa, però imagineu-vos per un moment, que fruit d'una campanya orquestrada s'aconseguís que tots els joves contraris al servei militar que es fessin objectors simultàniament: el que obtindríem és un bloqueig total i absolut de l'actual sistema: no hi hauria prou gent per a complir els mínims que demana l'exèrcit i es veurien obligats a crear el famós exèrcit professional d'una vegada i per totes tal com estan fent a tot Europa. Un exèrcit que sigui vist com una feina, on es pugui aprendre un ofici, amb medis materials i una paga econòmica decent per a que els joves que els va això de la carrera militar, que n'hi han, si dediquin

plenament perquè l'experiència d'altres països demostra si es fa bé acaba havent-hi més voluntaris que places disponibles.

Si es donés aquesta situació, l'anomenada Prestació Social Substitutòria perdria tot el sentit de les seves paraules: si l'exercit es professional no hi ha necessitat de crear cap organització substitutòria o alternativa. Òbviament això no es tan fàcil: l'Estat utilitza el sistema coercitiu per a evitar que això succeeixi. El més fàcil i pràctic és fer que la PSS sigui un caos fent que els joves que trien aquesta opció estiguin fins a tres anys esperant que arribi la bossa de treball per a escollir l'entitat on fer la PSS. Això fa que els joves decideixin fer la mili per a que això no suposi un trasbals massa gran a la seva feina o estudis.

Les raons que s'han donat per a no crear un exercit professional són relatives a l'excessiu cost de pagar un sou als soldats professionals i al fet de crear un exercit endogàmic allunyat de la societat que podria facilitar l'organització un cop d'estat. Bé el cert és que el cost d'un exercit professional seria més alt si comparem sols les dos o tres mil pessetes que reben els soldats amb un sou de 125.000, però també hem de tenir en compte el cost personal que suposa a cada jove deixar la seva feina o deixar els estudis per anar a la mili i perdre no un any, potser un any i mig o dos perquè els contractes o els cursos no acaben quan comença l'instrucció, i si m'apuren, per als que sols els preocupen els números, des de un punt de vista macroeconòmic quina és la pèrdua de producte nacional brut per culpa de tenir 150.000 joves tancats en casernes en lloc de produir. Si es fes un estudi seriós sobre el tema, estic convençut que no hi ha un increment del cost.

Descartat el tema del cost, la segona raó la del perill de cop d'estat, la sàvia història ens diu que no importa si l'exercit es professional o no: en tot cas s'han donat més casos de cop d'estat en exèrcits de lleva.

Tot plegat ens porta a que no hi han excuses per a no canviar el sistema del servei militar actual i sols la deixadesa dels partits polítics explica el perquè de la situació irracional actual. Jo, per la meua banda ho tinc molt clar: no al servei militar obligatori.

Miquel Estapé i Valls